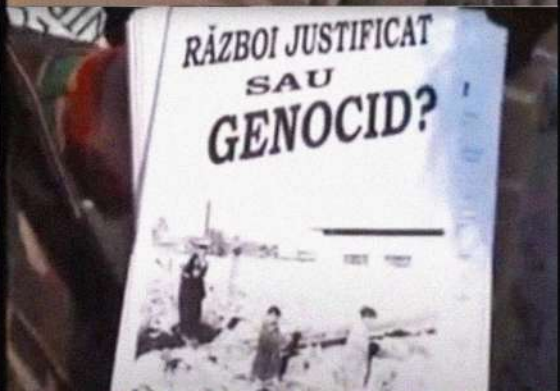

ANUARUL ANARHIVEI 2021

ANARHIVA

Platforma ANARHIVA își propune să documenteze istoria puțin cunoscută a pătrunderii și a răspândirii ideilor anarhiste în România, începând cu secolul XIX și până în zilele noastre.

Colecțiile arhivate nu sunt menite numai să teaurizeze un patrimoniu, ci să prezinte continuitatea practicilor și ideilor libertare în spațiul românesc.

În ciuda ocultării tradiției anarhiste autohtone, au existat destule personalități, publicații, grupuri, edituri, periodice, corespondențe și, în general, o importantă producție literară asociată mișcării libertare.

Indiferent de perioada istorică de care vorbim, anarhiștii din spațiul românesc au fost mereu conectați la rețelele internaționale, având o contribuție care nu s-a limitat doar la spațiul autohton, ci a depășit orizonturile granițelor politice.

Încercăm să ilustrăm prin diversitatea surselor și colecțiilor inventariate (broșuri, afișe, reviste, fanzine etc.) multitudinea practicilor de organizare și de reflecție critică anti-autoritare.

În același timp, sperăm ca această colecție să se dezvolte și să atragă viitoare contribuții care să documenteze aspecte necunoscute ale acestei istorii neîntrerupte. De asemenea, sperăm ca prin demersul nostru să trezim un interes mai larg legat de cunoașterea și cercetarea anarhismului în România. De altfel, materialele prezentate pot fi surse de inspirație pentru acțiuni și practici de auto-organizare ghidate de aceleași principii.

facebook.com/anarhivaro
instagram.com/anarhivaro/
anarhivaa@gmail.com

linktr.ee/anarhiva
anarhiva.com

CUPRINS

CUPRINS	1
TEXTE	3
Anarhiștii din România împotriva războiului din Irak (2003)	3
Aceasta (nu) e o poveste de dragoste!	3
Joseph Ishill (1888-1966): un tipograf libertar	4
Comuna din Paris (1871)	5
Zamfir Arbure-Ralli (1848-1933)	6
Piotr Kropotkin (1842-1921)	7
Paraf-Javal (1858-1941)	7
Mihail Bakunin (1814-1876)	8
No Border Camp Timișoara 2003	9
Ansamblul Oltenilor din Berlin (2013)	10
Mircea Rosetti (1850-1882)	11
Carlo Giuliani în zina <i>Ura</i>	12
Errico Malatesta (1853-1932)	12
Const. I. Emilian: <i>Anarhismul poetic</i> (1932)	13
<i>Pagini Libere</i> (seria II, 1925-1926)	14
Mechel Stanger (1909-?): „Amintirile unui anarhist din România”	15
Inițiativa Autonomă Craiova: Războiul civil din Spania (2005)	16
Retragerea din societate (CrimethInc.)	17
Sindicatul și Atelier 2.0 Târgu Mureș	18
Critica Radicală (2002)	18
Alexis Grigoropoulos & <i>Toată lumea pe străzi. Texte și comunicate din timpul revoltei din Grecia</i> (2009)	19
Livia Sura	20
16 decembrie 2006: Campania împotriva extremismului de dreapta (Mișcarea Underground Timișoara)	20

COLECȚIA ANARHIVATĂ ÎN 2021 23

1.2 Colecție volume sec. XIX (18xx-1900) 23

1.4 Colecție Broșuri sec. XIX (18xx-1899) 23

1.6 Colecție diverse sec. XIX (18xx-1900) 23

2.2 Colecție volume sec. XX (1901-1947) 23

2.3 Colecție reviste sec. XX (1901-1947) 24

2.4 Colecție broșuri sec. XX (1901-1947) 24

3.6 Colecție diverse sec. XX (1948-2000) 24

4.2 Colecție volume sec. XXI (2001-20xx) 25

4.3 Colecție reviste sec. XXI (2001-20xx) 25

4.4. Colecție zine sec. XXI (2001-20xx) 25

4.5 Colecție broșuri sec. XXI (2001-20xx) 26

4.6 Colecție diverse sec. XXI (2001-20xx) 26

4.7 Colecție fluturași sec. XXI (2001-20xx) 26

4.8 Colecție afișe sec. XXI (2001-20xx) 27

5. Colecție fotografii, portrete etc. 27

6.1 Colecție afișe concerte și festivaluri DIY+ 27

6.2 Colecție spații alternative, biblioteci și squat-uri 28

7.1 Colecție video (documentare, filme, interviuri etc.) 28

7.2 Colecție audio (înregistrări, albume etc.) 28

DIVERSE 29

Interview with Anarhiva collective for *BUNĂ #8* 29

Tipărituri 2021 35

Activități editoriale 2021 37

Review: *Anarchism in North East England 1882 – 1992* 39

Rețete de la coop.: tofu și mici vegani 41

Bibliotecile de la a.casă (CJ) și Filaret16 (B) 43

TEXTE
Selecție din materialele anarhivate

Anarhiștii din România împotriva războiului din Irak (2003)

15 februarie 2003 a fost ziua globală de mobilizare împotriva războiului din Irak. Sute de mii de demonstrații anti-război au ieșit pe străzi peste tot în lume pentru a-și exprima dezacordul față de intervenția militară, deja certă la acel moment.

La începutul lunii martie 2003 au avut loc și în România câteva acțiuni de protest inițiate de (sau la care au participat) colectivele din Craiova și Timișoara: diverse publicații, marșuri, dar și acțiuni „Mâncare, nu Bombe”.

Pe pagina noastră se poate citi o dare de seamă de la unul dintre protestele organizate

la Craiova, apărută în limba engleză, în numărul 3 din zina *Buruieni* (2015). O altă relatare, de această dată în limba română, a apărut în zina *D.I.Y.* (2004), textul fiind intitulat „Anarhiștii împotriva războiului în România.” În colecția anarhivată se găsește și un fluturaș răspândit cu această ocazie de demonstrații anti-război, intitulat *Război? Nu în numele meu!*, dar și o înregistrare video de la manifestația din Craiova.

Aceasta (nu) e o poveste de dragoste!

Unul dintre scopurile declarate ale Anarhivei este acela de a înlesni accesul la materiale pentru toți cei / toate cele care se interesează de istoria anti-autoritară

autohtonă, dar și să trezească un interes mai larg față de practicile și ideile libertare. Ne bucurăm de fiecare dată când aflăm că zinele și textele arhivate au reușit să facă acest lucru. Este și cazul broșurii „Aceasta (nu) e o poveste de dragoste!” de Adina Marincea, apărută în mai multe limbi deja. Textul încearcă să documenteze în principal activitatea colectivei Lovekills, dar și a altor colective feministe de la noi, începând cu anii 2000.

Joseph Ishill (1888-1966): un tipograf libertar

La 14 martie 1966 murea Joseph Ishill, scriitor, artizan, anarhist și unul dintre cei mai apreciați tipografi libertari ai veacului trecut.

Originar din Botoșani, a emigrat în 1909 în Statele Unite ale Americii, la fel ca mulți alți evrei din România la acea vreme. Era, de altfel, unul dintre apropiații lui Panait Mușoiu, cu care a continuat să corespunde mulți ani după aceea, primind în continuare *Revista Ideei*.

S-a stabilit la New York, familiarizându-se destul de repede cu cercurile anarhiste din metropola americană și participând la animatele prelegeri ale Emmei Goldman. Interesat de metodele pedagogului Francisco Ferrer, a devenit unul dintre membrii „coloniei Ferrer” din Stelton, unde-i învăța pe copii arta tipografică.

A editat numeroase reviste – *Modern School*, *Open Vistas* sau *The Free Spirit* –, broșuri, dar și volume dedicate lui Piotr Kropotkin, Elisée Reclus, H.D. Thoreau, Eugen Relgis, Oscar Wilde, Havelock Ellis etc.

Obişnuia să lucreze alături de Rose Freeman, poetă și tovarăşa sa de viață, scoțând tiraje mici, împărțite generos prietenilor și tuturor celor care și le doreau. Era în același timp editor, traducător, corector, culegător și legător. După cum mărturisea singur, prin munca sa încerca să scoată la iveală „valoarea estetică a anarhismului, atât de nesocotită chiar și de cei mai sinceri precursori ai acestui ideal.”

Câteva rânduri despre viața și personalitatea sa puteți găsi pe blogul colectivului editorial Pagini Libere, sau pe website-ul Râvna.

În arhivă se găsesc câteva dintre publicațiile sale, dar și un mic mesaj de mulțumire din partea Emmei Goldman pentru „lucrările de frumusețe și revoltă” create de-a lungul timpului.

Comuna din Paris (1871)

Se împlinesc 150 de ani (18 martie 2021) de la începutul Comunei din Paris, eveniment care a marcat nu doar sfârșitul veacului XIX, ci și mișcările de emancipare populară care au urmat. Pentru 72 de zile, muncitorii parizieni au încercat să se organizeze pe baza principiilor echității economice, ajutorului reciproc, autonomiei și libertății politice. Comuna a fost până la urmă înfrântă, ferocitatea răzbnării burgheze împotriva revoluționarilor și muncitorilor șocând întreaga lume.

Louise Michel, condamnată la deportare în Noua Caledonie pentru participarea sa la Comună, își amintea de masacrele „săptămânii sângeroase” câțiva ani mai târziu, atunci când, ridicând steagul negru al revoltei alături de șomerii parizieni, le amintea acestora nu numai de lipsa pâinii, ci și de moartea miilor de comunarzi, executați de trupele guvernului de la Versailles.

În arhivă puteți găsi mai multe materiale dedicate Comunei, de la antologia lui Barbu Lăzăreanu din 1948, la „Almanahul Comunei” din 1877, scos în Elveția de Elisée Reclus (fost comunard) și Zamfir Arbure. În deschiderea almanahului din 1877, editorii scriau următoarele :

Printre autorii articolelor publicate aici, unii cred că este posibilă o transformare economică prin acțiunea inteligentă a sufragiului universal. Alții nu

văd posibilitatea emancipării muncitorilor decât în acțiunea revoluționară a muncitorilor înșiși. Însă și unii, și ceilalți afirmă autonomia individului și a grupurilor, recunoscând necesitatea egalității economice și proclamând dreptul și datoria muncii pentru toți oamenii. Și unii, și ceilalți se vor afla în rândurile poporului, în ziua când poporul se va ridica.

Zamfir Arbure-Ralli (1848-1933)

Pe 2 aprilie 2021 s-au împlinit 88 de ani de când s-a stins din viață la București Zamfir Arbure, unul dintre cei mai importanți militanți și publiciști anarhiști de la noi. Sub numele de Zemphiry Rouleff, Arbure s-a aflat în 1872 la Saint-Imier (Elveția) printre delegații prezenți la congresul de constituire al „internaționalei anarhiste”, după despărțirea socialiștilor libertari de cei marxiști.

Revoluționarul basarabean, care și-a petrecut studenția printre „nihilistiții” din Imperiul Rus și a reușit să scape din temnițele țarului, a fost, de altfel, și unul dintre apropiații lui Mihail Bakunin.

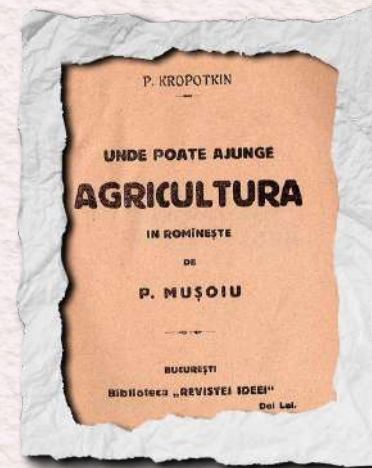
Prieten cu mulți gânditori și revoluționari anarhiști celebri – cu Élisée Reclus a scos o revistă, *Le Travailleur*, iar prințul Kropotkin l-a scăpat din arestul poliției elvețiene odată, plătindu-i generos cauțiunea – Zamfir Arbure ne-a lăsat și câteva fascinante volume de memorii. Viziunea sa, inspirată de anii studenției sale „nihiliste”, poate fi rezumată într-o formulă simplă, notată într-unul dintre acestea: „A înțelege totul, a îmbrățișa totul!”

În colecția anarhivată se pot citi volumele *În pușcăria Petro-Pavlovsc și Temniță și exil*, precum și alte texte ale revoluționarului basarabean.

În imagine portretul făcut de pictorița Nina Arbure, una dintre ficele lui Zamfir Arbure.

Piotr Kropotkin (1842-1921)

Începând cu anii 1880-1890, au început să circule și în limba română textele lui Piotr Kropotkin, unul dintre autorii clasici ai anarhismului. Ideea ajutorului reciproc ca factor al progresului social, prin care acesta încerca să deconstruiască mitul „competiției și al luptei generalizate”, a avut ecou, se pare, și printre tinerii din România de atunci. Prima broșură tradusă în română a fost, de altfel, tocmai apelul său adresat acestora, „Către tineri” (1888).

Cele mai numeroase texte au apărut însă în colecția de cărți și broșuri a *Revistei Ideei*, publicată de Panait Mușoiu: „Pușcăriile”, „Războiul”, „Vremuri noi”, „Rolul istoric al Statului”, „Din marea Revoluție Franceză”, „Unde poate ajunge agricultura”, „Munca intelectuală și munca manuală.” Acest din urmă text, inițial apărut în *Revista Ideei*, a fost ulterior republicat în traducerea Leliei Popovici, în 1944.

Broșura „Unde poate ajunge agricultura”, apărută în 1913, este o traducere dintr-o colecție de articole și studii economice, sociologice, de pedagogie etc., apărute cu titlul *Fields, factories and workshops*, în 1899. Tot din această lucrare face parte și capitolul „Munca intelectuală și munca manuală.” Ambele traduceri pot fi găsite în colecția Anarhivei.

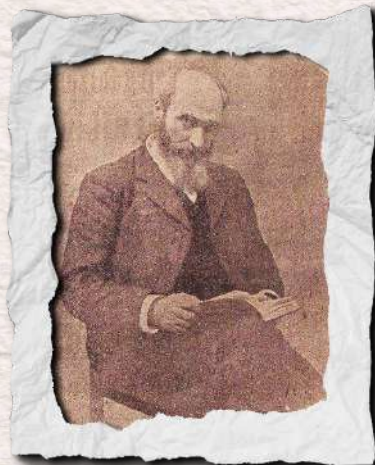
Paraf-Javal (1858-1941)

În colecția de cărți și broșuri editată de Panait Mușoiu, dar și în *Revista Ideei*, au apărut de-a lungul timpului mai multe traduceri din Paraf-Javal (1858-1941), scriitor francez cu care Mușoiu a întreținut o lungă corespondență și, se pare, o la fel de îndelungată amicitie.

Anarhistul francez credea că fericirea poate avea metodă, că existența umană, dar și „chestiunea socială” pot avea o dezlegare științifică. În jurul acestei idei a

construit o teorie filozofică, cea a „transformismului universal,” baza anarhismului său științific, prin care încerca să găsească un răspuns la problema fericirii (individuale și colective). „Omul poate fi bun și fericit” îi plăcea și amicului Mușoiu să le zică celor care-l vizitau din când în când în subsolul său plin cu cărți, oferindu-le, probabil, spre citire și broșurile lui Paraf-Javal.

În colecția anarhivată puteți citi două din broșurile publicate și prefațate de Mușoiu, „Organizarea fericirii” și „Ce știm despre lume: de vorbă cu nepoata”. Aceasta din urmă e o lucrare folosită mult timp în cadrul „Școlii moderne” inițiată de pedagogul libertar Francisco Ferrer, pentru care Paraf-Javal a redactat și alte lucrări și cursuri.

Mihail Bakunin (1814-1876)

La 30 mai 1814 se naște în Rusia Mihail Alexandrovici Bakunin, unul dintre cei mai importanți gânditori și militanți anarhiști ai secolului XIX.

Prin Zamfir Arbure, pe care l-a rugat să organizeze rute sigure pentru contrabanda cu texte revoluționare în imperiul țarilor, Bakunin putem spune că a jucat un rol important și în apariția primelor grupuri și publicații de tendință anti-autoritară în România.

Prima traducere din *Dumnezeu și statul*, textul său cel mai cunoscut, a apărut în 1885,

la Focșani, fiind urmată în 1918 de ediția lui Panait Mușoiu, cea mai completă în limba română.

Idealul său era libertatea. Însă nu libertatea unuia împotriva celuilalt, libertatea forței, ci „libertatea care, departe de a se opri ca în fața unei limite în fața libertății celuilalt, găsește în aceasta, dimpotrivă, confirmarea și extinderea sa la infinit; libertatea nesfârșită a fiecăruia prin libertatea tuturor, libertatea prin solidaritate, libertatea în egalitate; libertatea triumfătoare asupra forței brutale și asupra principiului autorității; libertatea care, după ce va fi răsturnat toți idoli cerești și pământești, va întemeia și orândui o nouă lume, cea a umanității solidare...”

Dacă doriți să citiți mai multe despre viața, activitatea și personalitatea lui Mihail Bakunin, în colecția anarhivată puteți găsi biografia sa, scrisă de James Guillaume și tradusă în limba română de Ion Ionescu-Căpățâna, în 1936.

Vă recomandăm, de asemenea, să citiți și ediția din 2019 a volumului *Dumnezeu și statul* (apărut la Pagini Libere), care reunește mai multe informații despre viața și opera lui Bakunin, dar și despre răspândirea și recepția textelor sale în România.

No Border Camp Timișoara 2003

În 2003, între 9-15 iunie, a fost organizată la Timișoara tabăra „împotriva granițelor” (No Border Camp) care a adunat aproximativ 150 de participanți din România, Serbia, Germania, Austria, Grecia, SUA, Maroc etc. Timp de o săptămână, spațiul taberei a devenit o zonă autonomă, „un spațiu liber pentru schimb de idei și experiențe.”

Relatări de la fața locului au apărut în zina *DIY #1* (2004), dar și în *Abolishing Borders from Below*, în engleză:

In 9-15 June, Timișoara, a city placed in the west of Romania, near the borders with Hungary and Yugoslavia, will be the scene of the first No Borders Camp in Romania. This camp will mean 7 days of actions, discussions, and workshops around the central problem: freedom of movement and establishment for everybody. The camp aims to unite activists, immigrants, and artists from all over Romania and Europe, to create an environment for communication, exchange of information, and debates about migration and border regimes... Main actions that will take place: discussions, workshops, working groups, video projections, concerts, direct action, performance parties, discussion points... (citată din zina ABB).

Tot în arhivă puteți citi un fluturaș în limba română, tipărit și împărțit cu această ocazie și intitulat „De ce un pașaport pentru liberă mișcare și o Europă fără granițe?”.

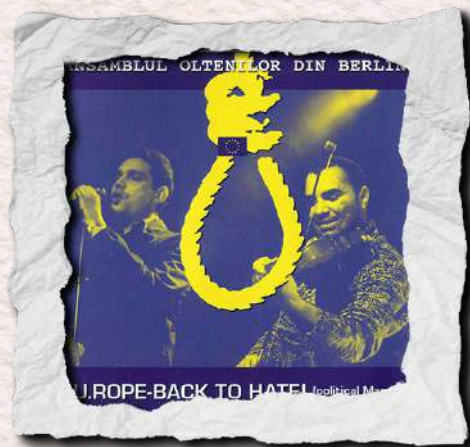

Punctul culminant al celor șapte zile a fost demonstrația pentru libertatea de circulație și de expresie care a avut loc la Timișoara în 14 iunie 2003. În arhivă puteți găsi și o înregistrare video de la acest eveniment.

Ansamblul Oltenilor din Berlin (2013)

În anul 2013 apare primul și singurul album al Ansamblului Oltenilor din Berlin, având un titlu mai mult decât sugestiv: EU.ROPE-Back TO HATE.

Genul muzical autodeclarat („political manele”) vine pe fondul rasismului instituționalizat, care nu numai că a șters memoria deportărilor și a genocidului împotriva romilor din perioada celui de-al Doilea Război Mondial, dar, așa cum reiese

și din versurile ansamblului, continuă să fie tot mai prezent în societate și după anii '90. Alte teme abordate sunt situația migranților în Europa și excluziunea rasială.

Întreg albumul poate fi ascultat pe pagina de Youtube a Anarhivei, iar la fiecare dintre piese, în descriere, puteți găsi versurile traduse în limbile romani, engleză și română.

Mircea Rosetti (1850-1882)

Una dintre cele mai interesante figuri ale vechii mișcări socialiste a fost și Mircea Rosetti, fiul cel mare al revoluționarului pașoptist C. A. Rosetti și unul dintre primii socialiști de tendință libertară de la noi.

Mircea Rosetti a făcut studii de drept la Paris, unde era cunoscut în cercurile revoluționare pentru calitățile sale oratorice. I-a cunoscut și pe Émile Gautier, anarhist și „discipol” al comunardului Jules Vallès, pe geograful Élisée Reclus, dar și pe Zamfir Arbure, de care ulterior l-a legat o profundă amiciție.

După moartea sa timpurie, în 1882, i-a apărut volumul *Stăpânii noștri sau arta de a guverna. Sfaturi date de un sclav claselor dirigințe*, de fapt o colecție de note pentru o lucrare mult mai ambițioasă, pe care însă n-a mai apucat s-o termine. Mircea Rosetti își dorea să elaboreze o critică amplă a organizării sociale, începând cu forma de guvernare, continuând cu sistemul juridic și ajungând până la educație, religie, economie ș.a.m.d. Ideea se pare că-i venise în urma lecturii *Principelului* lui Machiavelli. Însă perspectiva sa era una răsturnată, subversivă. „Voi lua [...] un sclav”, îi scria Mircea Rosetti unuia dintre prietenii săi. „El se va adresa către stăpânii săi și le va arăta ce trebuie să facă pentru a-i ține în scavie pe cetățeni. Organizarea socială recomandată de sclav va fi oglinda societății actuale [...]”

Puteți citi volumul *Stăpânii noștri* în limba română și limba franceză, în colecția anarhivată.

Despre Mircea Rosetti puteți afla mai multe din scurta biografie apărută în colecția de broșuri a colectivului editorial Pagini Libere.

Carlo Giuliani în zina *Ura*

La 20 iulie 2021 s-au împlinit 20 de ani de la moartea tragică a tânărului Carlo Giuliani, care a fost împușcat în plină stradă, la scurt timp după intervenția carabinieriilor din timpul protestelor anti-globalizare și anti-G8 din Genova, în 2001. Numărul patru din zina *Ura* i-a fost dedicat în întregime. Citiți mai multe despre evenimentele de atunci și despre moartea lui Carlo Giuliani în colecția Anarhivei.

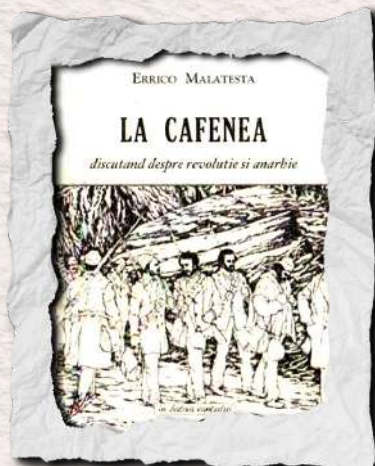
Errico Malatesta (1853-1932)

Errico Malatesta (1853-1932), muncitor, publicist și militant anarhist, a fost unul dintre acei socialiști a căror activitate se confundă, de fapt, cu perioada „clasică” a anarhismului.

„Prin spirit anarhist,” scria Errico Malatesta, „înțeleg acel sentiment profund uman care-și dorește bunăstare, libertate și dreptate pentru toți, solidaritate și iubire între toți oamenii, și care nu e o trăsătură exclusivă a celor care-și spun anarhiști, ci un sentiment care-i inspiră pe toți cei care au o inimă generoasă și o minte deschisă.”

Piotr Kropotkin își aducea astfel aminte de el în memoriile sale:

Malatesta era un fost student în medicină care renunțase la o profesiune

intelectuală și la avere de dragul revoluției. Întreaga lui viață nu se gândise niciodată dacă va avea un codru de pâine la prânz și un loc unde să înnopteze în ziua respectivă. Neavând un colț al său, el era gata să vândă înghețată pe străzile Londrei pentru a-și câștiga existența, iar noaptea să scrie articole fulminante pentru ziarele italiene. În Franța el fu întemnițat, apoi pus în libertate și expulzat; în Italia fu condamnat pentru a doua oară și deportat pe o insulă, de unde evadă... Malatesta poate fi găsit întotdeauna acolo unde lupta e în toi.

Mereu pe fugă, el a petrecut câteva luni și în România în anii '80 ai veacului XIX, la Brăila. Deși prezența lui aici n-a lăsat urme, multe dintre textele pe care le-a scris au fost ulterior traduse în limba română, începând din 1891, când în colecția Biblioteca Anarhistă din București apărea broșura „Între țărani”, reeditată ulterior și de Panait Mușoiu în 1910.

O scurtă biografie a lui Malatesta, care poate fi găsită în arhiva noastră, a apărut în 1936, în îngrijirea lui Ion Ionescu-Căpățână, la editura Umanitatea. De asemenea, în 2007 a fost publicat volumul *La cafenea: discutând despre revoluție și anarhie*, o colecție de 17 dialoguri scrise de Errico Malatesta între 1897 și 1922. Alte texte și articole de-ale sale pot fi citite pe blogul Râvna.

Const. I. Emilian: *Anarhismul poetic* (1932)

În 1932 apărea volumul *Anarhismul poetic. Studiu critic*. Autorul, Const. I. Emilian, încerca să facă o analiză a curentelor moderniste autohtone – de la simbolism, la dadaism, suprarealism și constructivism – identificând apariția unei „noi ideologii literare”. Folosindu-se, mai mult sau mai puțin pertinent, de analogia cu principiile anti-autoritare ale anarhismului politic, Const. I. Emilian denumea această nouă tendință, „anarhism poetic”. „Un aprig duh de răzvrătire băntuie întreaga lume literară”, remarca autorul, definind astfel „anarhismul poetic”: atitudine negativă față de trecut, individualism, exaltarea iraționalului, ostilitate față de spiritul de ordine și față de ierarhia valorilor, sincretism etc. Printre „anarhiștii literari” moderați îi amintea pe Tudor Arghezi, George Bacovia, Adrian Maniu etc., iar dintre „extremiști” pe Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Ilarie Voronca,

Ion Vinea etc., trecând în revistă și publicațiile reprezentative: *75 H.P.*, *Contimporanul*, *Punct* etc.

Se poate lesne deduce că perspectiva criticului asupra anarhismului politic era (în cel mai bun caz) una simplistă, iar poziția pe care o favoriza, deplângând „barbaria” noilor curente lirice, era una conservatoare. O temă la fel de dragă autorului era necesitatea de a apăra literatura română de „violență” inovației și de spiritul de dezagregare al „anarhiei”, străin, se înțelege, de „specificul național” și chiar și de cel „european”.

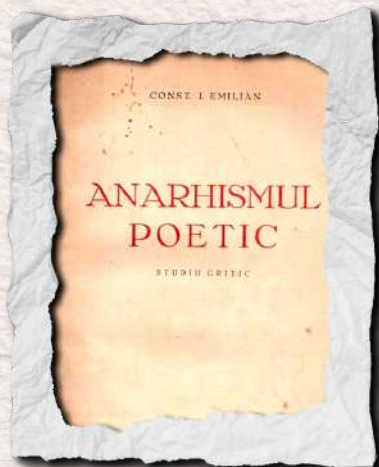
Dincolo de aceste aspecte, lucrarea poate fi interesantă pentru cei/cele care se interesează de istoria avangardelor literare și artistice autohtone, dar și pentru analiza, prin comparație, discursurilor și polemicilor intelectuale și literare de azi.

Pagini Libere (seria II, 1925-1926)

După ce *Revista Ideei* și-a încetat apariția în 1916, nu a mai existat pentru o vreme o tribună a ideilor anarhiste în România. Panait Mușoiu și-a continuat munca de editor și publicist, însă a renunțat la publicarea faimoasei sale reviste. Astfel că *Pagini Libere* a continuat oarecum linia *Revistei Ideei*, apărând în perioada anilor '20, la București. La fel ca în cazul *Revistei Ideei*, grupul din jurul *Paginilor Libere* edita, pe lângă revistă, și o colecție de cărți și broșuri. În această colecție au apărut de-a lungul vremii traduceri din Jean Grave, Piotr Kropotkin, Sébastien Faure, Elisée Reclus și alți autori clasici ai anarhismului. Editor al revistei era A. Gălățeanu (A. Kessler), prieten și biograf al lui Panait Mușoiu.

Pagini Libere era o publicație în care-și găseau loc toate curentele libertare, de la anarho-sindicalism, la individualismul anarhist, și de la pacifism la anarho-comunism.

Apropiati de revistă erau vechii militanți sindicalști, ca Iuliu Neagu-Negulescu sau Petre Popescu, dar și Panait Mușoiu, pacifistul Eugen Relgis sau scriitorul

Panait Istrati. De remarcat este și faptul în paginile revistei au apărut de-a lungul vremii texte semnate de scriitori celebri în epocă – Romain Rolland, Upton Sinclair, Henri Barbusse, Stefan Zweig – cu care redacția se afla în corespondență.

Relațiile cu revistele sau autorii libertari din Europa erau și ele foarte strânse. Au fost permise și publicate în paginile revistei texte din Franța, de la E. Armand, Jean Grave, G. Lacaze-Duthiers, dar și din Austria, de la istoricul anarhist Max Nettlau sau de la Pierre Ramus.

În arhivă se poate citi o colecție de șase numere din seria a II-a a revistei, acoperind intervalul octombrie 1925-mai 1926. În cele câteva numere puteți citi extrase din *Cucerirea pâinii* de Piotr Kropotkin, un dosar dedicat lui Ștefan Gheorghiu, texte semnate de Panait Istrati, o nuvelă a utopistului I. Neagu-Negulescu și alte materiale inedite.

Mechel Stanger (1909-?): „Amintirile unui anarhist din România”

Muncitor anarho-sindicalist, Mechel Stanger s-a născut în 1909 la Vișnița, lângă Cernăuți, regiune care după 1918 a revenit României.

Parte a unui grup anarhist din Bucovina, Stanger a dezertat din armată, ajungând, după o călătorie cu peripeții, la Berlin, iar mai apoi la Barcelona, în Spania revoluționară. A participat ca necombatant la Războiul civil din Spania, fiind corespondent de presă pentru *Arbetaren*, publicație socialistă din Suedia.

De-a lungul timpului, i-a cunoscut pe Rudolf Rocker, Emma Goldman, Voline, Erich Muhsam, Nestor Mahno și alții.

Mechel Stanger: „Privind în urmă, cred că contactul cu anarhismul la o vârstă fragedă mi-a schimbat întreaga existență și i-a dat un sens. Am dezertat din armată pentru că anarhismul m-a învățat că nu trebuie să înveți să ucizi oameni. Prima mare influență literară a venit de la David Edelstadt, ale cărui poeme și scrieri le-am devorat cu pasiune încă de pe când eram la Cernăuți. Mai târziu am intrat în contact cu scrierile lui Rudolf Rocker, care au avut o mare influență asupra mea, la fel ca personalitatea sa magnetică.”

Stabilit definitiv în Suedia la încheierea războiului și-a publicat în 1978 amintirile, care au apărut în revista *Fribetlig Socialistisk Tidskrift*.

Colectivul Pagini Libere a publicat o traducere în română a amintirilor lui Mechel Stanger, broșura putând fi citită pe pagina lor. Textul în suedeză se găsește în colecția anarhivată, sau pe blogul *Sovversiva*.

Inițiativa Autonomă Craiova: Războiul civil din Spania (2005)

Despre Războiul civil din Spania (1936-1939) nu există foarte multe resurse în limba română, mai ales dintre cele care să prezinte perspectiva libertară asupra evenimentelor; ori, dacă există, ele sunt destul de puțin circulante. Tocmai de aceea vă recomandăm excelentul dosar publicat în 2005 de Inițiativa Autonomă Craiova pe acest subiect care cuprinde trei texte (toate disponibile în arhivă):

- O scurtă istorie a Revoluției din Spania de Edward Conlon, care are inclusă și o cronologie a evenimentelor + un glosar de termeni.

- O broșură dedicată rolului jucat de refugiații spanioli în rezistența împotriva ocupației naziste din Franța.
- Un text al Emmei Goldman, scris la moartea lui Buenaventura Durruti, în 1936.

Retragerea din societate (CrimethInc.)

„Retragerea din societate” e text al colectivului CrimethInc., publicat în traducere românească de colectivul editorial autotext. Un text despre refuz, ruptură, marginalitate, dar și despre noi moduri de a ne reconecta, despre subversiune și creativitate, despre revoluție și evadare.

...nu avem locuri de muncă, nu mergem la cumpărături, nu ne petrecem vremea prin baruri. am respins rutina extenuantă, competiția obositoare a diplomelor, promovărilor și planurilor pentru pensionare, cu speranța de a construi o nouă lume, o lume a noastră pro-

prrie. normele culturale proiectate de televiziune în timpul orelor cu cea mai mare audiență nu sunt normele noastre culturale; valorile proprietarilor de casă și ale patrioților pătrunși de simțul datoriei nu sunt valorile noastre. sperând să abolim sclavia salarială, patriarbatul și alienarea în general, am început prin a face tot posibilul pentru a le aboli în propriile noastre vieți, sperând astfel să stabilim un precedent pentru întărirea cuvintelor prin acțiune. mai degrabă decât să întrebăm dacă sunt gata condițiile pentru revoluție, acceptăm că poate nu vom ști asta niciodată; așa că acest moment este la fel de bun ca oricare altul pentru a afla.

Puteți citi întreaga broșură în arhivă.

Sindicatul și Atelier 2.0 Târgu Mureș

Undeva prin anii 2005-2006 se formează la Târgu Mureș colectivul D.I.Y. Sindicatul. De-a lungul anilor, Sindicatul s-a implicat în organizarea mai multor acțiuni anti-fasciste și anti-rasiste, în realizarea unui cinema mobil, dar și în organizarea de concerte hardcore-punk, în evenimente „buy nothing day”, „Food not Bombs” și a altor acțiuni împotriva militarizării.

În cadrul concertelor Sindicatul au cântat trupe precum Critica Radicală, Pavilionul 32, I Stared Into the Forest, Stuck in a Rut, Dance Trauma, Los Dolares, Impurita, dar și trupe locale de hip-hop radical precum SGPG hip-hop sau The Barricade.

Inițiativa a continuat ulterior prin organizarea de concerte în spațiul Atelier 2.0 din Târgu Mureș. Câteva afișe de la aceste evenimente se găsesc în colecția anarhivată.

Critica Radicală (2002)

Una dintre cele mai importante trupe ale scenei underground din România a fost și Critica Radicală. Trupa aducea o nouă viziune muzicală, care combina elementele punk cu influențe din muzica autohtonă românească și lăutărească, stilul autodeclarat fiind „anarcho-gipsy-transmental-punk.”

Proiectul muzical s-a format în anul 2002 cu o parte din membrii trupei Terror Art. Inițial s-au încercat mai multe variante, precum formarea trupelor Foarfeka (punk-rock),

V33 (punk) și Proteum (hardcore-punk). Într-un final, s-a ajuns la formula Critica Radicală, trupă care asuma într-un mod mai clar și transmiterea unui mesaj politic anti-autoritar. „So Mai Cares” este singurul split apărut în anul 2004, împreună cu Czolgosz, o trupa de anarho-punk din Boston.

Vă recomandăm interviul acordat de membrii trupei Critica Radicală pentru zina *Ura* #13, în 2004. O colecție de afișe de la concertele Critica Radicală se poate, de asemenea, găsi în arhivă.

Alexis Grigoropoulos & Toată lumea pe străzi. Texte și comunicate din timpul revoltei din Grecia (2009)

6 decembrie 2008 este ziua în care tânărul de doar 15 ani, Alexis Grigoropoulos, a fost împușcat mortal de poliția din Atena, în cartierul Exarheia. A fost și începutul unor ample mișcări de stradă, ocupări, greve și alte acțiuni populare de protest. Pe lângă revolte, ocuparea clădirilor a început aproape imediat – Universitatea Tehnică Națională, Facultatea de Economie și Facultatea de Drept au fost ocupate în ziua în care Alexis a fost ucis. Aveau să urmeze mult mai multe... Într-o săptămână, șapte sute de licee și o sută de universități au fost ocupate sau pur și simplu abandonate. Atât pe străzi cât și în clădirile ocupate, insurgenții au creat comunicate ale luptei.

Textele insurgenților sunt mijloacele prin care aceste lupte sunt reamintite, interpretate, și luate ca exemple, pentru a face față unor situații care se repetă și în ziua de azi. Din păcate, luptele care nu lasă în urmă multe texte sunt deseori uitate. O parte din memoria luptelor acelor zile se găsește și în volumul *Toată lumea pe străzi. Texte și comunicate din timpul revoltei din Grecia*, publicat în engleză în octombrie 2009 și tradus în decembrie în limba română.

Traducerea poate fi citită în colecția anarhivată.

TIMIȘOARA

AWWO
 Afîș Întunecat
 Arc Gotic
 Balerinul Underground
 Calibru 49
 Colaps
 Era Tăcișilor
 Five Foot Sky Goat
 Guranii
 HAOS
 Imago
 Infector Com
 Livia Sura
 Nervi
 Nexantres
 Nomans' band
 Omega
 Pavilionul 32
 Radical din Cal
 Repugna
 Romantic Jurgen
 Scrum
 The :Egocentrics
 The Bad Days Will End
 Umbre Zidite
 VVLV
 Vais Hedone
 El Cabraret
 Al, the Gore

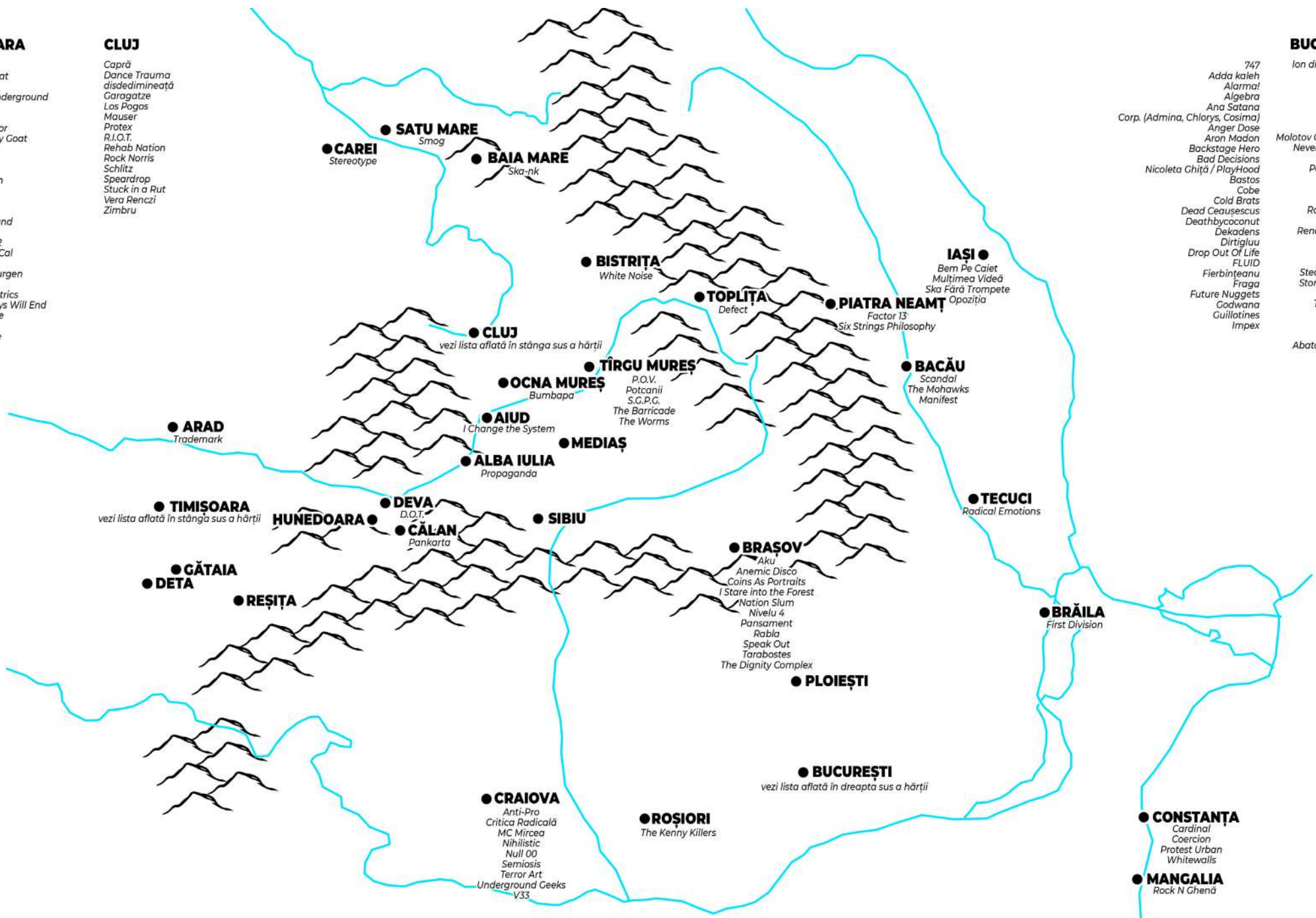
CLUJ

Capră
 Dance Trauma
 disdedimineată
 Garagatze
 Los Pagos
 Mauser
 Protex
 R.I.O.T.
 Rehab Nation
 Rock Norris
 Schiltz
 Spear/rop
 Stuck in a Rut
 Vera Renczi
 Zimbru

BUCUREȘTI

747
 Adda kaleh
 Alarmă!
 Algebra
 Ana Satana
 Corp. (Admina, Chlorys, Cosima)
 Anger Dose
 Aron Madon
 Backstage Hero
 Bad Decisions
 Nicoleta Ghiță / PlayHood
 Bastos
 Cobe
 Cold Brats
 Dead Ceaușescus
 Deathbycoconut
 Dekadens
 Dirtigluu
 Drop Out Of Life
 FLUID
 Fierbințeanu
 Fraga
 Future Nuggets
 Godwana
 Guillotines
 Impex

Ion din Dorobanti
 Israel Lights
 Killer Victim
 Las Poftas
 Lazy Bones
 Lili Putana
 Mediocracy
 Molotov Cocktail (NY)
 Nevergoinghome
 Pandrea
 Paula Dunker
 Plurabelle
 Proof
 Ramya
 Raze de Soare
 Recycle Bin
 Renata din Sălaj
 Ropeburn
 Slicar
 Sofia Zadar
 Steaua de Mare
 Stoned Addams
 TBA
 The Nugger
 Void Forger
 Jah Cuzzi
 Loungerie II
 Abator-Industries

HARTA ARTISTX-LOR ȘI TRUPELOR UNDERGROUND/POLITICE DIN TERITORIILE OCUPATE DE STATUL ROMÂN | 1990-PREZENT

Livia Sura

Livia Sura este un proiect format în cadrul Atelier D.I.Y. din Timișoara, în 2010. Își trage influențele muzicale din punk, cu combinații eclecticice de sludge, doom, black metal și folk. Și-a sedimentat stilul prin numeroase concerte/repetiții live pe scena locală, dar și în afara țării, prin colaborare cu scene muzicale asemănătoare (preponderent Serbia). Mesajul, cu texte atât în română cât și în engleză, tratează aspecte existențiale curente și istorice, dihotomia dintre societate și individ, luând însă o poziție politică fermă anti-discriminare și pro-libertate.

Trupa a înregistrat și produs două discuri:

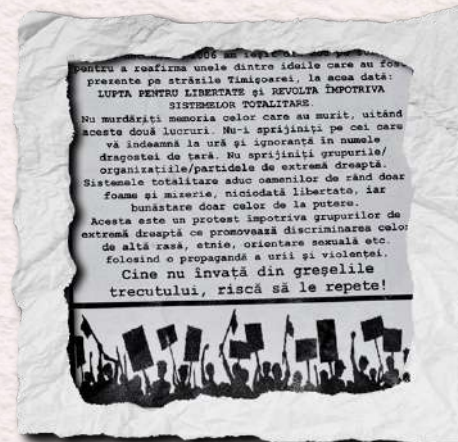
- *Livia Sura*, s/t, 2011
- *Seasons in gloom, seasons of doom* (split cu Hazerder, Serbia), 2013

Livia Sura a avut schimbări multiple de membri și este momentan într-un hiatus nedeterminat din 2015.

În colecția anarhivată găsiți, printre altele, și două numere din zina omonimă, *Scrisori de la Livia Sura / Letters from Livia Sura*, dar și alte materiale legate de activitatea trupei.

16 decembrie 2006: Campania împotriva extremismului de dreapta (Mișcarea Underground Timișoara)

La data de 16 decembrie 2006, Mișcarea Underground din Timișoara organiza „campania împotriva extremismului de dreapta”, a urii și a violenței pe care ideologiile și sistemele politice totalitare le generează. Ziua nu a fost aleasă

întâmplător, ținând cont că pe 16 decembrie 1989, în același oraș, începeau revoltele împotriva dictaturii ceaușiste.

Printre motivațiile acestei acțiuni se numărau atât lupta împotriva sexismului, rasismului, xenofobiei, antisemitismului, homofobiei, cât și „abolirea granițelor vizibile și invizibile care îngredesc dreptul la libera exprimare a grupurilor marginalizate sau minoritare”. Era exprimată o poziție fermă împotriva organizării ierarhice, autoritare a societății, dar și opoziția față de “sistemele totalitare care aduc oamenilor de rând doar foame și mizerie, niciodată libertate, iar bunăstare doar celor de la putere”.

Mai multe detalii legate de acțiune, găsiți într-un fluturaș-manifest apărut cu această ocazie și care poate fi citit în arhivă.

COLECȚIA ANARHIVATĂ ÎN 2021

1.2 Colecție volume sec. XIX (18xx-1900)

1. „Stăpânii noștri sau arta de a governa. Sfaturi date de un sclav claselor dirigințe” de Mircea Rosetti (1882)

1.4 Colecție Broșuri sec. XIX (18xx-1899)

2. „Opt scrisori către țărani” de Gr. Munteanu (Grigore Maniu) (1882)
3. „Studiu psihiatric urmat de câteva comentarii asupra ideilor sănătoase” de Dr. Nicolae Russell (1880)
4. „Viața și activitatea lui Nicolae Zubcu-Codreanu” de Zamfir C. Arbure (1880)

1.6 Colecție diverse sec. XIX (18xx-1900)

5. „Apărarea socialismului de mai multe bârfeli neîntemeiate” (Iași) de Un socialist anarhist (1883)

2.2 Colecție volume sec. XX (1901-1947)

6. „Mari curtezane și vestiți libertini” (1933) de E. Armand & Eugen Relgis
7. „Anarhismul poetic. Studiu critic (1934)” de Constantin I. Emilian

8. „Banchetul sau Despre amor” de Platon & „Banchetul” de Xenofon (1922)
9. „Clacă și robie” de Iuliu Neagu-Negulescu (1926)
10. „Haiducii” de Panait Istrati în trad. lui Iuliu Neagu-Negulescu (1930)
11. „Lumina Asiei sau Marea renunțare. Viața și învățătura lui Gautama” de Edwin Arnold (1924)
12. „Morala întemeiată pe legile naturii” de M. Deshumbert (1919/1920)
13. „Organizarea fericirii” (1912) și „Dezlegarea științifică a chestiei sociale (1935)” de Paraf-Javal
14. „Studii de psihologie socială” de C. Dimitrescu-Iași (1927)
15. „Unde poate ajunge agricultura” de Piotr Kropotkin (1913)

2.3 Colecție reviste sec. XX (1901-1947)

16. *Pagini Libere* #1 (1925)
17. *Pagini Libere* #2 (1925)
18. *Pagini Libere* #3 (1926)
19. *Pagini Libere* #4-5 (1926)
20. *Pagini Libere* #6 (1926)
21. *Poporul Muncitor* (1911)

2.4 Colecție broșuri sec. XX (1901-1947)

22. „Umanitarism și socialism” de Eugen Relgis și Lotar Rădăceanu (1922)
23. „Arta de a fi optimist” de Marcel-Benoît Benedict (1938)
24. „Ce știm despre lume: de vorbă cu nepoata” de Paraf-Javal (1910)
25. „Estetică și părți apologetice asupra picturii” de Leonardo da Vinci (1934)
26. „Filosofia demnității omenești” de Paul Gille (1927)
27. „Marii inițiați: Isus” de Edouard Schuré (1924)
28. „Marii inițiați: Pitagora. Misterele de la Delfi” de Edouard Schuré (1934)
29. „Orientări” de Panait Mușoiu

3.6 Colecție diverse sec. XX (1948-2000)

30. „Libertaires et pacifistes de Roumanie” / „Libertari și pacifiști din Româ-

- nia” (1952) de Eugen Relgis
31. „Minnen av en rumänsk anarkist” / „Amintirile unui anarhist din România” (1978) de Mechel Stanger

4.2 Colecție volume sec. XXI (2001-20xx)

32. „La cafeana. Discutând despre revoluție și anarhie” de Errico Malatesta (2007)

4.3 Colecție reviste sec. XXI (2001-20xx)

33. *Doctor Zacuscă și Mister Ghiveci* #1 (2006)
34. *Revolta!* # 2 (2003)
35. *Revolta!* #4 (2004)
36. *Revolta!* # 5 & *Ura* # 13 (2004)
37. *Revolta!* # 6 (2004)
38. *Revolta!* # 8 (2004)

4.4. Colecție zine sec. XXI (2001-20xx)

39. *By Any Means* # 1 (2007)
40. *Lovekills* #0 ediție specială (200?)
41. *Lovekills* #1 ediție specială (2007?)
42. *Lovekills* #3 (2003)
43. *Negru subteran* # 1 (2006)
44. *Oldscul zine* # 1 (2010)
45. *Scrisori de la Livia Sura / Letters from Livia Sura* (2012)
46. *Scrisori de la Livia Sura / Letters from Livia Sura* # 5 (2013)
47. *Sick of being sick* # 0 (2006?)
48. *Ura* # 7
49. *Ura* # 18 (2005)
50. *Ura* # 19 (2005)
51. *Ura* # 20 (2006)
52. *Ura* # 22 (2008)

53. *Woab! # 2* (2007)

4.5 Colecție broșuri sec. XXI (2001-20xx)

54. „Eroii uitați. Rezistența spaniolă în Franța 1939-1945” (2005)
55. „Războiul civil din Spania. Anarhismul în acțiune” (2005)

4.6 Colecție diverse sec. XXI (2001-20xx)

56. AKU demo CD (2006)
57. Autocolante „Hrană nu Bombe” Iași (2010)
58. Bannere „Hrană nu Bombe” Iași (2010)
59. Calendar Atelier D.I.Y. & Gluga Neagră (2013)
60. Centrul cultural INCA (2003)
61. Centrul cultural INCA (2004)
62. Cine suntem? Dragostea ucide (2006)
63. Comunicat Federația Anarhistă # 4 (2009)
64. Desen Guranii (2003?)
65. Inițiativa Autonomă C.A.F. (2005)
66. Manifestul Lovekills (2007)
67. Versuri Pavilionul 32
68. „Durruti a murit... dar totuși trăiește!” de Emma Goldman (2005)
69. „Un altfel de manifest” - Lovekills (200?)

4.7 Colecție fluturași sec. XXI (2001-20xx)

70. 16 decembrie 2006, „Spuneți nu totalitarismului!”
71. Fluturaș HAOS (2003)
72. Fluturași Freeshop (2013)
73. Fluturași „Hrană nu Bombe” Iași (2010)
74. Fluturaș „Demonstrație împotriva fascismului și a tuturor formelor de discriminare” Iași (2009)
75. Fluturași „Hrană nu Bombe!”
76. Fluturaș „Lupta pentru libertatea individuală”
77. Fluturaș „Buy Nothing Day” Târgu Mureș (2007)

78. Fluturaș „Revolta bicicletelor!” (2007)
79. Sexualized violence in war and political crisis (2008)
80. Solidaritate cu oamenii fără adăpost! / Szolidaritás a hajléktalan emberekkel! (2014)

4.8 Colecție afișe sec. XXI (2001-20xx)

81. Afișe „Hrană nu Bombe” Timișoara (2010)
82. Afiș „Hrană nu Bombe” Timișoara (2013)
83. Afiș „Seara Antifascistă” Târgu Mureș (2006)
84. Afiș „Demonstrație împotriva fascismului și a tuturor formelor de discriminare” Iași (2009)
85. Cinema Mobil: București, Sibiu, Târgu Mureș, Vama Veche, Timișoara Cluj-Napoca (2007)
86. Afiș Wildrat Infoshop la Peninsula (2007)

5. Colecție fotografii, portrete etc.

87. Zamfir C. Arbure (1920/1930): portret după o pictură de Nina Arbure

6.1 Colecție afișe concerte și festivaluri DIY+

88. Afiș concert punk (2001)
89. Afișe concerte Atelier 2.0 Târgu Mureș (2018-2019)
90. Afișe concerte Critica Radicală (2004/2005)
91. Afișe concerte INCA (2005-2007)
92. Afișe concerte Play Or Die Booking Brașov (2013-?)
93. Afișe concerte punk/hardcore (2006-2008)
94. Afișe concerte Sindicatul Târgu Mureș (2006-2012)
95. Afișe Romanian Teknival (2008-?)
96. Afișe Underground Festival Timișoara (1997-2013)
97. Afiș Fast! Feast! Fiesta! # 1 (2009)
98. Afiș Fast! Feast! Fiesta! # 3 (2011)
99. Afiș Independent Voices Festival # 10 (2013)

100. Afiş Independent Voices Festival # 9 (2012)
101. Afiş Independent Voices # 6 (2009)
102. Afiş Independent Voices # 7 (2010)
103. Afiş Independent Voices # 8 (2011)
104. Afiş Noborder # 9 / Thrashfest # 8 (2013)
105. Afiş Noborderfest în exil # 10 (2014)
106. Afiş Noborderfest # 3 (2007)
107. Afiş Noborderfest # 6 (2010)
108. Afiş Noborderfest # 7 (2011)
109. Afiş Noborder # 8 split Thrashfest # 7 (2012)
110. Afiş proiecție „Street Art Night” Târgu Mureş (2010)
111. Afiş reimprimat Independent Voices Festival # 5 (2008)
112. Afiş Thrashfest # 4 (2009)
113. Afiş Thrashfest # 5 (2010)
114. Afiş Thrashfest # 6 (2011)
115. Afiş Winterfest # 4 (2010)
116. No Border Festival Timișoara (2005)
117. Thrashfest Timișoara #2 (2007)

6.2 Colecție spații alternative, biblioteci și squat-uri

118. Venedig Squat Graz (2007)

7.1 Colecție video (documentare, filme, interviuri etc.)

119. Demonstrație „No Border Camp” Timișoara (2003)
120. Manifestație împotriva războiului din Irak, Craiova (2003)

7.2 Colecție audio (înregistrări, albume etc.)

121. Ansamblul Oltenilor de la Berlin: EU.ROPE BACK TO HATE! (political manele, 2013)

DIVERSE

Interview with Anarhiva collective for *BUNĂ #8**

Bună: What kind of material do you collect?

Anarhiva: Most of the materials reflect the multiple ways of self-organization and anarchist struggle in the past 150 years. This means that we bring together both classical materials, such as historical correspondence, manuscripts, periodical journals, brochures, books, photographs etc., but also what modern day archives and libraries would not consider worthy of public interest, such as ephemeral prints published by anarcho-punk collectives: D.I.Y. zines, small leaflets, posters, anarchist manifestos, or even graffiti. We have also started a small video and audio library. So, we are speaking of roughly all media and publishing formats.

Do you also collect anarcho-syndicalist materials?

Although, historically speaking, anarcho-syndicalism has not been a dominant trend in Romania, like in Spain, France or other countries, it still was (and continues to be) an important part of the local anarchist organizing. There are several historical materials dedicated to the workers' revolutionary struggle in our archive. For instance, there is *Mișcarea Socială*, a journal published in 1911 by Iuliu Neagu Negulescu (1878-1940), renowned anarchist, utopian writer and syndicalist militant. We have also included more recent publications in our collection: for instance *Ațiunea Directă* and *Anarhia* from 2012. In these two publications one can also find information about the "classical" period of syndicalist and anarchist activity in Romania, and about some of its most prominent figures: Ștefan Gheorghiu, Panait Mușoiu, Iuliu Neagu-Negulescu. Other interesting documents about workers rights and organizing have been published in 2017 by

Mahala – Comunitatea Muncitorilor Militanți (Mahala – The Community of Militant Workers) and some of them can be found in the archive.

Do you also collect anarchist material from other countries ?

The focus of our collection is the anarchist movement in Romania. However, a significant proportion of the anarchist material we are indexing is international. The anarchist movement has been (and still is) defined by its transnational character. Anarchism in Romania is no exception to that. We have documents from some of the countries where anarchists from Romania resided, traveled or emigrated to (or from): correspondence, journal articles, publications, pamphlets etc. There are a number of well-known international militants that "crossed paths" with anarchists from Romania. For instance, Zamfir C. Arbure's collaboration with Mikhail Bakunin, or his life-long friendship with Elisée Reclus. They both worked together for *La Commune – Almanach Socialiste*, published in 1877, and eventually printed another magazine in Switzerland, *Le Travailleur*; or Max Nettlau's correspondence with Panait Mușoiu, who also corresponded with Jean Grave and Paraf-Javal. Not to mention autochthonous figures which went international, such as Ben Zion Liber, Joseph Ishill, Eugen Relgis, Nicolas Trifon. We also index other documents related to Romania, such as international publications (in German, English, French, Italian etc.), for instance *Abolishing Border from Below* or *Bună. Zeitschrift für Befreiung & Emanzipation – nicht nur in Rumänien*; or articles such as the memoirs of Mechel Stanger, published in Sweden in the 70s, or Relgis's short history of libertarian and pacifists from Romania, published in France in 1951-52.

How do you get materials and publications ?

Most of the materials are part of our own and our comrades' from Iași, Bucharest, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca personal collections. We have also spent some time in archives and libraries across the country and abroad in order to uncover historical prints related to the anarchist movement. Equally important, and a much appreciated help, was offered by various autonomous collectives (past and present): A-casă, Macaz, Armonia, D.I.Y. Craiova, Biblioteca Alternativă, LMA. Of course, we are looking forward to further exploring archives and finding new material. We are also in touch with local and international historians

interested in social movements, anarchist literature, publishing etc.

What time periods does your archive cover?

At the moment the archive is organized in collections spanning five time periods, starting with the XIXth century. After that, the first half of the XXth century, or 1900-1947 (the year 1947 marking the beginning of the stalinist regime); a third period from 1947 to 1989 (when the "communist" dictatorship was overthrown); a fourth period, from 1990-2001, or the first ten years of "capitalist transition"; and, finally, from 2001 to present day, but with a 5 year buffer for safety reasons. With few exceptions, most of the public collections of the archive end around 2015/2016.

Can you say something about the epochs during which the greatest anarchist publishing activity took place in the country?

From a historical point of view, the periods of anarchist development in Romania are slightly different: the "nihilist" or "narodnik" period (1870-1892), the actual anarchist period (including here a "stirnerite" trend, a syndicalist and a socialist libertarian one), between 1892-1918. During the interwar period, while there were still some syndicalist groups active, most of the activity and propaganda was dedicated to issues like pacifism, humanitarianism, esperantism, vegetarianism/veganism etc. This would be the third period, ending abruptly in 1947. After that, during the so-called "communist" rule, anarchists either fled abroad, like Eugen Relgis, or kept a low profile, like A. Gălățeanu. A fifth period starts after the 1989 uprising. Anarchist ideas, practices and publications sprung up from the punk, hardcore and underground scenes. Zines, concerts,

protests against the war, food not bombs, anti-racist and anti-capitalist actions, anarcho-feminist festivals, shaped a distinctly anti-authoritarian "culture of resistance". This period ended rather abruptly in 2008/09, after the anti-NATO protest in Bucharest, when punks, anarchists and anti-war militants were violently repressed by the authorities. Roughly from 2012-2013, during the anti-austerity protests and the Roşia Montană campaign, the activity picked up again, with autonomous collectives organizing in the big cities. They included anarcho-syndicalist publications, feminist zines and actions, punk and FnB collectives, autonomous libraries etc.

If we were to point out, as you have asked, the most important periods of anarchist activity, they would be the 1892-1918 period, when Panait Muşoiu was active and editing *Revista Ideei* (1900-1916), the most important anarchist publication in Romania. The second period would be the "anarcho-punk" years until 2008, as testified by the numerous zines, bands, concerts and overall anti-authoritarian initiatives documented in the archive.

Who was the target public for anarchist publications?

This depends, of course, on the specific period you are looking at. For instance, during the "narodnik" years, the main public were students (both university and college), writers, physicians etc. There were also attempts to reach a wider working class and peasant audience, but with mixed results. From around the 1890s, anarchist publications circulated among workers, small rural functionaries, teachers, even priests. For instance, Iuliu Neagu's literary works, including his utopia, *Arimania*, were written (and seemingly intended) for a rural audience, as he prided himself to be a 'a sort of peasant'. On the other hand, contemporary publications, such as zines or leaflets, were mainly written by punks involved in the underground movement, and were dedicated to a young readership. There were also other, more general publications, such as manifestos and pamphlets, that were aimed at a wider audience, including working-class readers; again, with overall mixed results. Nowadays, the main public are the urban readers – students, workers, activists, independent artists, teachers, "lumpen-intellectuals" –, interested mainly in issues like migration, housing and working conditions, feminism, anti-racism, LGBTQ rights, animal rights etc.

Are there any regular anarchist publications in Romania today?

At the moment there are no regular Romanian anarchist publications. However, there are some zines and pamphlets published on a (more or less) regular basis. For instance *zinefem*, that we already mentioned before, the pamphlet collection from Pagini Libere, regularly updated, *Strada*, a magazine from Timișoara dealing mainly with housing justice issues etc. On the other hand, there are some left-leaning regular podcasts worth listening to. There is also an anti-authoritarian podcast, quite fun and informative, Leneşx Radio, that we actually recommend. It has some episodes in English too.

Do you publish on the anarchist history of Romania?

One of the many reasons for starting this project was to make these collections visible and to motivate others to get in touch and discover this hidden and frequently ignored tradition. A good example in this sense is the recent publication of *This is (not) a love story!*, a research concerning the history of anarcho-feminism and radical feminism in post-communism Romania. The author actually found the anarcho-feminist zine *Lovekills* via Anarhiva. Another example is the recent publication by the Pagini Libere editorial collective of a series of interviews with Nicolas Trifon, an anarchist from Romania who was active in France during the '80s. Some of the materials used for this anthology were already available in our collection. Moreover, members of Anarhiva were also involved in the actual publishing of this collection of interviews. It comes without saying that we encourage people to explore the archive, and to use it for their research, or to discover, generally speaking, different ways of organizing and viewing things. We also encourage people outside Romania to contact us if they're interested in specific topics that they wish to explore in more detail.

Is the archive accessible to anyone interested?

The archive is freely accessible online. The search engine is quite easy to use, as you can identify any item by author, title, year, place, collection, subject, tag etc. We also have a printable annual bulletin and we regularly post brief descriptions of new entries on our facebook page. Soon a newsletter and a physical archive will

be put together. We also plan to put up a blog with brief entries related to the indexed documents.

Are you in contact with anarchist archives from other countries?

We are in contact with a number of archives and libraries dedicated to the research of anarchism. We could mention here Centre International de Recherches sur l'Anarchisme (CIRA) in Lausanne, Centro di studi libertari "Giuseppe Pinelli" in Milano, and Kate Sharpley Library from London. More recently we started to follow the online work carried out by the Tyneside Anarchist Archive. We also benefited from a lot of support with technical equipment from the Hafnerstrasse collective and Koch Areal from Zürich. Of course, we would like to be in touch with as many collectives or independent researchers as possible, especially regarding archival work, publishing, or documents related to anarchists from Romania.

How do you finance yourselves?

This is a D.I.Y. initiative, totally independent, so we cover all the expenses ourselves. Fortunately, they are not very high for the time being. However, we welcome any contributions that might be helpful in developing this project further: from archive material and various documents, to technical equipment and supplies related to the archival process (scanners, copy machines etc.). As we want to set up a physical archive and acquire various documents for it, we intend to put out some merch (T-shirts, tote bags, stickers) and to print some issues from our annual bulletin, in order to raise some funds for the project, but also for other political struggles.

How can one get in contact with you?

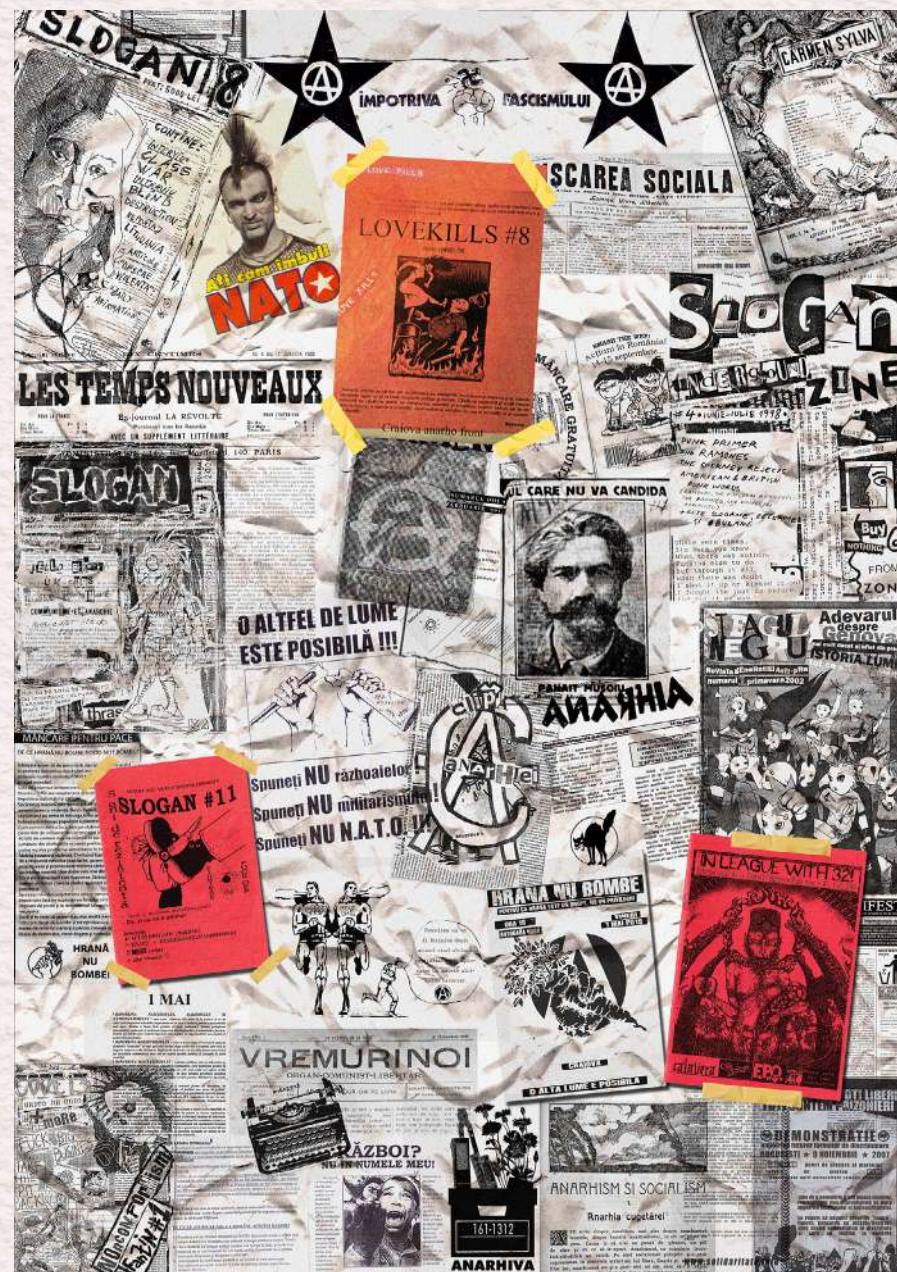
It is quite easy: drop us an e-mail at anarhivaa@gmail.com, or a message on our facebook page www.facebook.com/anarhivaro.

April 2021

Thank you for this interview.

A German version of this interview will be available in *Bună* magazine, issue 8 / 2022.

Tipărituri 2021

Afiș format A2 + 9 tipuri de cărți poștale cu imagini din anarhivă

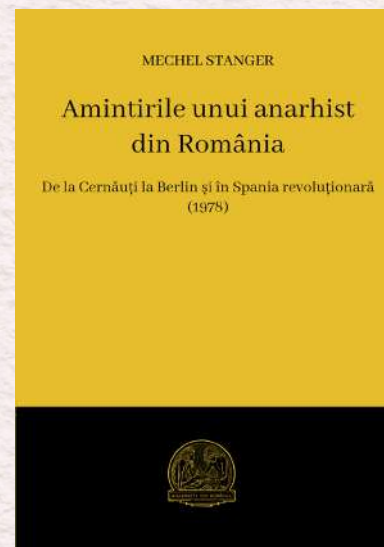
Tricouri + totebag-uri cu un desen făcut de @rarestatattoo și serigrafiate la @codobatura

Activități editoriale 2021

Ambele broșuri pot fi găsite pe pagini-libere.ro

Amintirile unui anarhist din România (Mechel Stanger)

Autorul s-a stabilit de multă vreme în Suedia. Întâi și-a scris memoriile în idiş pentru un ziar anarhist publicat la New York, care exista încă din 1890. Traducerea în limba engleză a fost făcută mai apoi tot de Stanger. În memoriile lui Mechel Stanger apar, zugrăvite în culori vii, mai multe personaje celebre: Rudolf Rocker, important teoretician anarhist; Erich Mühsam, poet și anarhist german care a fost ucis într-un lagăr de concentrare nazist; Emma Goldman, care a apărut ultima dată în bestsellerul Ragtime; Voline, a cărui carte despre „revoluția necunoscută” din Rusia este retipărită în întreaga

lume; Nestor Mahno, legendarul anarhist, și mulți alții. (Frihetlig Socialistisk Tidskrift)

O declarație pentru viață și alte texte (CCRI & EZLN)

Am decis că este timpul ca inimile noastre să danseze din nou, iar sunetele și pașii lor să nu fie cele ale lacrimilor și resemnării. Astfel că diverse delegații zapatiste, bărbați, femei și altx, persoane de culoarea pământului nostru, vom pleca într-o călătorie prin lume, vom merge pe jos sau vom naviga spre ținuturi, mări și ceruri îndepărtate, căutând nu diferența, nu superioritatea, nu ofensa, cu atât mai puțin iertarea sau mila. Vom merge în căutarea

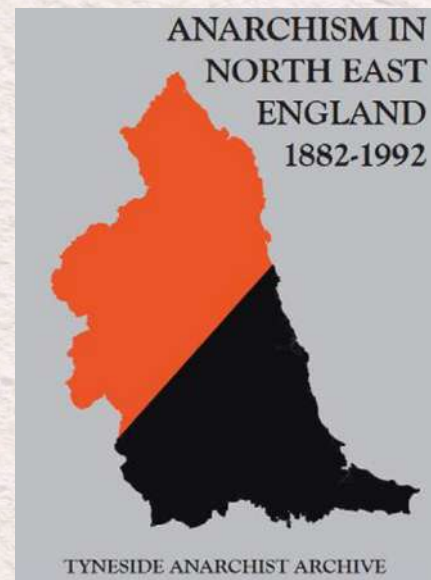

a ceea ce ne face să fim egali. Nu doar umanitatea care ne animă pielea diferită, modurile noastre de viață diferite, limbile și culorile noastre diferite. Dar, mai ales, visul comun pe care îl împărtășim ca specie de când, în Africa aparent îndepărtată, am ieșit din pântecul primei femei: căutarea libertății care a animat acel prim pas... și pașii care-și continuă drumul și azi. Prima destinație a acestei călătorii planetare va fi continentul european. Vom naviga de pe pământurile mexicane spre țările europene în aprilie 2021.

Review: Anarchism in North East England 1882 – 1992

Radical collectives have turned to a new phase of dealing with historical materials of anarchist activity. In the past years, printing and archive collectives all over the world are imagining new ways in which the history of anarchism is reclaimed from mainstream historians and sophisticated academic vocabulary. Likewise, Tyneside Anarchist Archive's new book is a great example of this kind of action. Written from "the grassroots and from those at the forefront of activity" perspective, it covers in 505 pages and four chapters no less than 110 years of local struggle. In doing so, a great amount of information is backed by archive material (books, journals, zines and pamphlets) that can be further read and accessed online on their website.

The story begins in the 1880s, when anarchist Peter Kropotkin visited Newcastle to give a talk about repression in Russia, a visit that was shortly followed in the 1890s by the formation of the Clousden Hill Farm commune. Turning to the beginning of the twentieth century, the industrialized region of North East England has witnessed the rise of anarcho-syndicalist methods

of action, with Chopwell anarchists supporting the miners strikes in Durham and opposing the First World War. In part two (1920-1950), the story turns to the iconic anti-fascist figure Tom Brown (1900-1974), who's militant anarchism encouraged miners opposition to police and the government, as well as showing his involvement in blocking the rise of fascism in the area. During the Spanish Civil War, acts of solidarity were held across the region, such as the housing of refugee Basque anarchist children and the involvement in the CNT-FAI Spanish Aid Committees, together with

Emma Goldman, Albert Meltzer and Marie Louise Berneri.

In part three (1950-1980), the flame of anarchism was kept burning by the establishment of Tyneside Anarchist Federation (TAF) in early 1963. Organizing went hand in hand with student's protests, marches of solidarity with the liberation of Stuart Christie (i.e. member of the Anarchist Black Cross and editor of Cienfuegos Press and *Black Flag*) and publishing pamphlets on evictions, while occupying buildings in order to provide shelter for homeless people in a "Free Hostel system". (p.206-208) The period also coincided with the beginning of the squatting movement and the local DIY anarcho-punk scene which began to form bands like Total Chaos and to organize gigs in the so-called "Garage".

Part four (1980-1992) documents the fascinating history of the emerging anarcho-punk music collectives and radio stations that were organized around new venues in Sunderland such as "The Bunker" and "The Station". The production of books, zines and anarchist literature was distributed through the "Days of Hope" bookshop, while the Newcastle Anarchist Group reported their activity in the *Black Star* and *Earthworks*. The formation of the Northern Anarchist Network (NAN)

in 1986 brought together groups from several cities and explicitly urged them to take "racism seriously" and to fight racial prejudice both within the radical scene and across British society (p.353). Tensions between groups are also illustrated, as in the case of London based Freedom Press' patronizing articles and correspondence. Others were involved in establishing the Tyneside Class War group and in the massive distribution of the famous *Class War* newspaper, offering practical information on resisting through non-cooperation to the "poll tax" and showcasing how gentrification and capitalism were perpetuated by the ruling parties. The book closes with the Tyneside Anarchist Group leaflet, which called for direct action against the state while urging that "together We can change things ourselves and improve our own lives, whether they like it or not!"(p.441).

Both the publishing and the events showcased in *Anarchism in North East England* are definitely inspiring and we hope more initiatives of this kind will follow in the near future. Keeping in mind that "this is our history, and this is the purpose of our history, this is our culture, a culture of resistance to the state and its enforced fallacies of indoctrination, control and coercion," we look forward to building new futures.

Rețete de la coop.

>>>Rețetă de tofu

Ai nevoie de:

- 500 g de soia boabe uscate
- sucul de la 2-3 lămâi
- apă
- sare după gust
- o bucată de pânză/muselină de 30x40 cm
- o formă din lemn/din plastic cu găuri

Boabele de soia se lasă la înmuiat în apă timp de 8 ore sau peste noapte. Gata înmuiate, se scurg și se spală bine. Într-un blender, se adaugă 1 cană de boabe de soia la 3 căni de apă și se mixează timp de 1 minut. Într-o oală, amestecul rezultat se pune la scurs prin bucata de pânză, până când se scurge tot laptele vegetal, iar restul, adică pulpa de soia din pânză, este aproape uscată. Pulpa de soia se punde de-o parte într-un recipient și se repetă procedeul anterior până când trece prin blender întreaga cantitate de soia înmuiată. Laptele rezultat se pune la fiert la foc mic, amestecând periodic pentru a nu se arde pe fundul oalei și îndepărtând constant spuma creată deasupra cu ajutorul unei site. Dacă doriți un tofu sărat, puteți adăuga sare în lapte după propriul gust. Se lasă la fiert 15 minute după ce a început fierberea și apoi se ia de pe foc, adăugând sucul de lămâie și amestecând ușor în lapte. La suprafață vor începe să se formeze bulgări, care se separă de restul lichidului. Mai adăugați suc de lămâie, dacă încă nu s-au format bine bulgării. Pe o tavă și într-o formă cu găuri (de ex. o caserolă găurită pe toți pereții), se așează bucata de pânză pe toate laturile și se toarnă bulgării cu o sită. Acoperiți toful cu marginile

rămase ale pânzei și plasați o greutate peste el, ideal de aceeași formă cu a caselei, pentru a se scurge surplusul de apă cât mai uniform. Lasați la scurs în funcție de ce fel de tofu doriți: moale, ferm sau extra ferm; adică între un minim de 15-20 de minute până la o oră. La finalul perioadei de timp, se îndepărtează pânda, bucata proaspătă de tofu se clătește cu apă rece și este gata pentru servire.

>>> Rețetă de mici vegani

Ingrediente:

- 2 căni de pulpă de soia
- 150 g de tofu
- 5 linguri de nucă măcinată
- 3 linguri de ulei
- 5 linguri de pesmet
- 2 linguri de bulion
- ½ lingură de cimbru
- ½ lingură de busuioc
- 1 căpătână mare de usturoi pisat
- 1 lingură de boia afumată
- ½ linguriță de sare
- 2 lingurițe de semințe de in măcinate

Pulpa de soia se pune într-o cratiță la fiert, până evaporă cât mai multă apă, amestecând continuu fără să se ardă. Într-un castron, se pun 6-8 lingurițe de apă peste semințele de in măcinate și se lasă să se formeze un gel. Peste pulpa de soia luată de pe foc se adaugă toate ingredientele și se amestecă bine. Se formează micii și se pun la cuptor pe o bucată de hârtie de copt, la prăjit sau pe grătar.

>>> Biblioteca a.casă | CJ

Un loc comod în noul spațiu autonom a.casă, în bibliotecă vei găsi materiale tipărite – cărți, fanzine, pamflete, postere, stickere – despre diverse subiecte legate de critică socială radicală. Avem materiale pe acțiune directă, feminisme, punk și do-it-yourself, ecologie, teorie radicală, anti-represiune, mișcări sociale, arte, etc. Tot aici și-a găsit refugiu biblioteca și arhiva Rizom Infokiosk.

Găzduim și o mini-librărie cu cărți și reviste de la Editura Pagini Libere + calendarul 2021, Jurnal din Vulturilor 50, Cutra, zinefem, Poliția Ucide, Dysnomia.

Primim cu bucurie donații de cărți și sugestii pentru a îmbogăți biblioteca. În catalogul bibliotecii poți vedea ce avem deja: libracasa.librarika.com

Pentru noutăți, urmărește blogul casei: acasa.blackblogs.org/category/biblioteca/

>>> Biblioteca Filaret 16 | B

Spațiu DiY deschis în București, Filaret 16, continuă să adune cărți pentru bibliotecă. Avem deja două corpuri de bibliotecă pline, unul cu cărți și reviste feministe, despre sex work, educație anti-rasistă, anti-transfobă, anti-autoritară, diferite perspective și voci de stânga, punk și DiY, și alte subiecte super captivante, și celălalt cu benzi desenate. Sperăm ca în curând, când se vor mai relaxa restricțiile, să putem deschide pentru vizite de lectură mica noastră bibliotecă în creștere. Dacă vreți să ne faceți cadou o zină, revistă sau carte care credeți că s-ar potrivi în bibliotecă noastră, lăsați-ne un mesaj privat pe pagina de Facebook @Filaret16DiY. Dintre editurile și inițiativele editoriale din România, veți putea citi la noi: Black Button Books, CUTRA, Dezarticulat, Editura Pagini Libere, Fractalia, Hecate, Literatură și Feminism, Posthum Journal și multe alte nume locale pe care sigur vă veți bucura să le regăsiți aici!

